

13. **Терещенко Ю.** Відправні засади філософії політики у сфері освіти / Ю. Терещенко // Вища освіта України. – 2005. – № 3. – С. 27 – 31.

14. **Чальцева О. М.** Порівняльний аналіз політичних культур: особливості, проблеми / О. М. Чальцева // Трибуна: Всеукр. громад.-політ. і теорем. журн. – К., 2004. – № 5 – 6. – С. 29 – 31.

УДК 378:371.2.

ФОРМУВАННЯ САМОСВІДОМОГО ГРОМАДЯНИНА ТА ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ (З досвіду виховної роботи економічного факультету)

В. А. Бабенко, к. і. н., доц.

***Ключові слова:** виховна робота, студентське самоврядування, творча особистість*

Постановка проблеми. Протягом уже двадцяти років пріоритетним напрямом виховної роботи на економічному факультеті є формування громадянина та творчої особистості. Цей напрям більшою мірою віддзеркалює ефективність навчання, науково-дослідницької роботи, оволодіння студентами-економістами управлінськими навичками. Сучасному інформаційному суспільству, заснованому на знаннях, як ніколи потрібна творча молодь, що швидко орієнтується в світі, має демократичний світогляд, почуття особистої відповідальності за стан справ у країні, якості інтелігентної, творчої, духовно розвинутої людини. Виховання таких якостей у студентів вищих навчальних закладів відбувається шляхом заохочення до суспільно-політичної та громадської активності, до розкриття своїх творчих здібностей та талантів, до оволодіння навичками управлінської діяльності.

Мета статті – висвітлити досвід виховної роботи зі студентами економічного факультету, надати допомогу кураторам у формуванні свідомості та активної громадянської позиції у студентів.

Виклад матеріалу. Виховання управлінських навичок та громадської активності студентів стає можливим завдяки студентському самоврядуванню, яке вже багато років плідно діє в нашій академії і на економічному факультеті. Перш за все це активи груп – старости, профорги їх заступники з навчальної та культмасової роботи, студком факультету, а також студентська рада гуртожитку. Саме вони є надійними помічниками деканату у виховній роботі зі студентами [1].

Усі позитивні риси студентського самоврядування якнайкраще проявляються при підготовці та проведенні наукових конференцій, олімпіад, круглих столів та інших наукових і навчальних заходів.

Уже кілька років поспіль студентським комітетом факультету за підтримки деканату проводяться: акція «Допоможи ветерану» до Дня Перемоги, акція допомоги дітям-сиротам до дня Святого Миколая, День української писемності, круглий стіл на теми: «Економіка та право», «Модернізація економіки України», спортивні змагання між викладачами та студентами факультету, виставки робіт обдарованих студентів у музеї академії.

При підготовці та проведенні цих заходів студенти проявили себе багатограними і надзвичайно яскравими творчими особистостями, яким не байдужа й доля України, й доля окремих людей, які потребують допомоги.

Активно працюють органи студентського самоврядування у гуртожитку № 3. Студрада гуртожитку бере активну участь в усіх господарських справах (прибиранні гуртожитку, ремонтних роботах, прибиранні снігу тощо) а також проводить конкурси на кращий поверх та кращу кімнату. Організація цієї важливої роботи позитивно впливає на підтримання загального порядку в гуртожитку, виховує у студентів дбайливе ставлення до свого «другого дому». Завдяки комітету у справах молоді ПДАБА (голова – О. Мартенс) за підтримки студради в гуртожитку № 3 обладнано спортивну кімнату, яка стала осередком спортивної роботи серед студентів гуртожитку. За активної участі студради в гуртожитку також облаштовано робочу кімнату та створено гарні умови для занять і проведення засідань студради, бесід та інших виховних заходів.

Але ця робота студентського самоврядування була б не ефективною, а то й неможливою

без постійної уваги та допомоги студентам колективу викладачів кафедр економічного факультету та деканату. Слід зазначити, що найплідніше на економічному факультеті цю роботу ведуть кафедра економічної теорії та права і кафедра українознавства. Ними було організовано та проведено понад тридцять науково-практичних студентських конференцій, круглих столів та інших навчально-виховних заходів (майже два заходи щорічно) [2]. В останні роки цю естафету підхопила і кафедра міжнародної економіки, яка готує та проводить на високому організаційному і науковому рівні міжнародні конференції, в котрих беруть участь студенти, аспіранти та викладачі.

Найважливіша складова виховного процесу на економічному факультеті, згідно з Концепцією виховної роботи [3], – патріотичне і національне виховання студентів. Кожного року, напередодні святкування Великої Перемоги, весь професорсько-викладацький склад, усі кафедри, кожен, хто не байдужий до цієї святої теми – теми війни, активно включаються у виконання плану суспільних та виховних заходів, розроблених ректоратом академії спільно з Радою ветеранів ПДАБА. Особливо важливим для патріотичного виховання студентів стало проведення науково-практичної студентської конференції «Шляхами подвигів і слави», яку готують та проводять викладачі кафедри українознавства. До участі у конференції залучаються студенти всіх факультетів академії, які досліджують цю подію та подають на конкурс реферати: «Війна і моя родина», «Бойові нагороди в моїй родині», «Значення Перемоги радянського народу над фашизмом» та інші. Спогади і розповіді дідів та прадідів про ті страшні події, записані студентами зі слів ветеранів, яких із кожним роком залишається все менше, мають величезне значення для збереження пам'яті, для прийдешніх поколінь. Кращі з цих рефератів друкуються в газеті «Молодий будівельник» та передаються у фонди музею академії.

Не менш важливими у виховній роботі є зустрічі студентів із ветеранами війни та армії, які проводяться в музеї академії. Розповідь ветерана – це унікальна можливість для студентів та школярів порівняти реальні події війни з фактами, які викладені в підручниках історії, дійти до істини, мати свою точку зору про події Великої Вітчизняної війни. Такі зустрічі вчать сучасну молодь цінувати життя, замислюватися над його сенсом, пам'ятати гіркоту втрат, щоб не допустити повторення. Ці зустрічі щорічно проводяться на факультеті до знаменних дат – Дня визволення Дніпропетровська, Дня Перемоги, Дня Скорботи.

Уже десять років на факультеті існує гарна традиція – проведення днів економічного факультету. Щорічно, протягом місяця, під час кураторських годин проводяться різноманітні цікаві заходи, присвячені Дню факультету: брейн-ринги серед студентів, брейн-ринги між студентами та викладачами, зустрічі з найбільш успішними випускниками факультету в музеї академії, засідання клубу «Джерело», присвячені творчим портретам студентів та викладачів факультету, виставки газет, фотокарток, малюнків та творчих робіт студентів, щорічні святкові концерти. Залучаючи студентство до організації цих цікавих виховних заходів, керівництво факультету прагне зробити життя студентів на факультеті цікавішим та яскравішим, виявити таланти й здібності студентів та викладачів, показати їх неординарність, активність, відкритість до всього нового, тобто ті якості, які разом із професійністю вельми потрібні нашим випускникам [4]. В усіх своїх починаннях деканат активно співпрацює з музеєм, профкомом, клубом академії, бібліотекою, кафедрою фізичного виховання, газетою «Молодий будівельник» та іншими підрозділами. Усі вони є осередками виховної роботи, естетичного і професійного вдосконалення студентів академії, що разом із деканатами ведуть велику роботу щодо організації виховних заходів. Без їх підтримки та допомоги цей важливий напрям роботи економічного факультету був би не таким ефективним, або зовсім неможливим.

Висновок. З огляду на позитивний досвід виховної роботи на економічному факультеті, сьогодні нарізла потреба пошуку нових, ефективних форм організації студентського самоврядування та проведення заходів, які сприятимуть вихованню у студентів духовних та культурних цінностей, формуватимуть навички управлінської діяльності, високу громадянську активність та інші якості нової, самосвідомої особистості.

ВИКОРИСТАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Студентське самоврядування як невід'ємна складова демократизації вищої школи: Рекомендації щодо проведення у вищих навчальних закладах першої лекції. – К., 2005.
2. Шляхи підвищення ролі кафедри у вихованні студентів, залученні їх до наукової творчості у контексті Болонського процесу: Тези доповідей і повідомлень на науково-

практичній конференції 20 – 21 травня 2005 р. – Д., 2005.

3. Концепція виховання студентів у ПДАБА. – Д. : ПДАБА, 2003.

4. Актуальні питання виховання студентської молоді: Тези виступів учасників науково-практичної конференції. 21 квітня 2003 р. – Д., 2003.

УДК 930.2 (477)

КОРИСНІ ПОРАДИ КУРАТОРУ

Г. І. Лисенко, к. і. н., доц.

Ключові слова: студентська група, куратор, виховні процеси у вищій школі, кураторські години, завдання куратора студентської групи

Постановка проблеми. Куратор студентської групи – відповідальна і складна місія, оскільки студент вищого навчального закладу – це вже не дитина, на яку можна впливати традиційними педагогічними методами, а майже повністю сформована доросла особистість з індивідуальним світосприйманням і уявленням про своє місце у суспільстві. І, відповідно, коли збирається разом колектив подібних молодих людей, які до цього формувалися в різних суспільних групах, марно очікувати повного взаєморозуміння всередині цієї спільноти. Завдання куратора студентської групи – сприяти налагодженню таких стосунків між студентами, щоб останні мали змогу вчитися на повну силу і, водночас, отримали досвід установа позитивних робочих відносин у трудовому колективі, що стане їм у нагоді в подальшому житті. Але яким чином діяти куратору, щоб виконати своє завдання? Автор статті спробує знайти відповідь на поставлене питання.

Аналіз публікацій. Виховні процеси у вищій школі постійно привертають увагу як вузьких спеціалістів [3 – 6], так і викладачів різних дисциплін [1; 2; 7], які усіляко намагаються наповнити навчальний процес виховними елементами задля максимально ефективної підготовки майбутніх фахівців.

Мета статті – підготувати методичний матеріал на допомогу молодим кураторам для ефективного налагодження виховної роботи із студентською молоддю.

Завдання: 1) проаналізувати основні проблеми, які постають перед куратором студентської групи; 2) з'ясувати причини труднощів, що супроводжують процес формування студентського колективу; 3) запропонувати шляхи вирішення означених проблем.

Виклад матеріалу. Дуже важливо навчити студентів аналізувати можливості свого колективу з метою раціонального розподілу обов'язків між його членами. Студенти повинні усвідомити: якщо людина відповідає своєму місцю, це буде на користь усій групі. Звісно, мова тут іде про обрання активу групи – чим краще студенти будуть виконувати свої доручення, тим ефективніша буде їх діяльність і корисніша для усього колективу. Позитивним явищем слід вважати зміну старост – це дає можливість іншим членам студентської спільноти перевірити себе на відповідальній посаді, а студенти, ініціюючи обрання нового старости, на ділі відчувають силу студентського самоврядування.

Невід'ємною часткою студентського життя є позааудиторний час. Часто студенти, не знаходячи спільних інтересів між собою, намагаються обмежити спілкування з колегами по навчанню лише навчальними проблемами. Завдання куратора в такому випадку – виступити тим з'єднувальним ланцюжком, який скріпив би студентський колектив. Тут корисно було б запропонувати студентам представити свою групу на змаганнях з іншою, або підготувати захід із приводу будь-якого свята (Дня міста, наприклад), або запланувати спільні подорожі по рідному місту чи країні тощо. Якщо на перших порах подібні заходи будуть нав'язуватися студентам куратором, то згодом можна очікувати, що виробиться звичка колективу збиратися і проводити дозвілля разом.

Цікавими і корисними для молоді стали б відвідини національно-культурного заповідника «Хортиця», де можна переглянути експонати Музею історії Запорозького козацтва, пройтися Тарасовою стежиною, піднятися на вершину Тарасової гори, завітати до історико-культурного комплексу «Запорозька Січ», відчути дух цього осередку нашого минулого. Не менш цікавою стала б подорож разом зі студентами до Уманського дендропарку «Софіївка», який за гармонією природи й мистецтва вважається кращим серед світових зразків садово-паркової архітектури. Мальовничі пейзажі зі столітніми деревами, озерами й водоспадами, гротами і